

rAntGroen

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

EDEGEM 1
8/5124

P106235 - Driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen - oktober - november - december 2023 - jaargang 22 nr. 88

natuurpunt
Zuidrand Antwerpen

www.zuidrand.be

AFZENDER en VU:
Erlend Hansen
Verbindingsstraat 42
2650 Edegem
Afgiftekantoor Edegem 1

© Rudy Vansevenant

© Rudy Vansevenant

Bestuursleden en coördinatoren

Hugo Waeterschoot, voorzitter
en coörd. Beleidswerkgroep
03/455 22 12 - 0477/33 23 30
hugo.waeterschoot@scarlet.be
Erlend Hansen, secretaris
0472/78 20 58- erlend.hansen@skynet.be
Eric De Roeck, penningmeester
eric.de.roeck@falis.be
Maurice De Neve, beheer Fort 7
maurice.deneve1@gmail.com
Niels Schild, coördinator communicatie
natuurpunt.zuidrand@gmail.com
Lucy de Nave, bestuurslid
03/237 99 52-Lucy.denave@gmail.com
Nicole Boussemaere, bestuurslid
013/30 85 47
nicole.boussemaere@gmail.com
Maggy Troffaes, bestuurslid
03/827 83 60-maggy.troffaes@skynet.be
Els Wynants, bestuurslid
0497/42 74 29-wynantsels@gmail.com
Stany Marichal, bestuurslid
0478/56 45 84
stanislas.marichal@telenet.be
David Wouters, bestuurslid
0476/414174
monument.Fort 7@zuidrand.be

Contactinformatie

Fort 7:
Natuur: contact.Fort 7@zuidrand.be
Monument: David Wouters
0476/414174 - monument.Fort 7@zuidrand.be

Groen Neerland: Groen.Neerland@zuidrand.be

Uilenbos: Uilenbos@zuidrand.be

Edegemse beekvallei:
Edegemse.beekvallei@zuidrand.be

ARDEA: ardea@hobokensepolder.be

Redactie rAntGroen

rAntGroenverantwoordelijke:
Guido Van Boeckel
03/455 01 27- redactie@zuidrand.be

Verdeling: Erlend Hansen
contactgegevens: zie bestuursleden

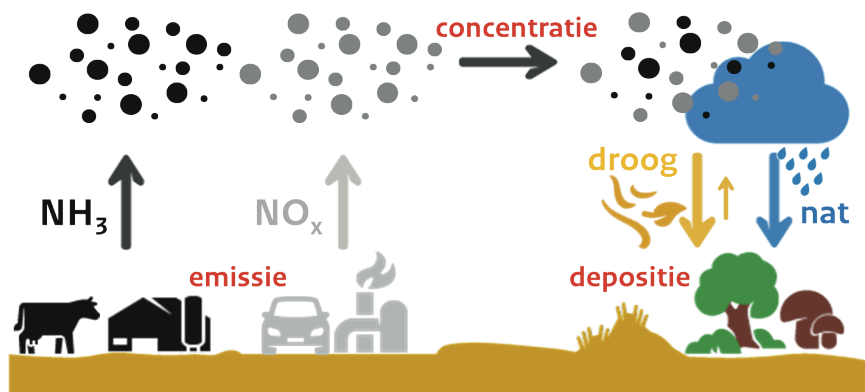
Verslagen te zenden naar:
Tuur Wuyts
03/449 99 11- arthurwuyts@telenet.be

Zuidrand.waarnemingen.be:
Veerie De Saedeleer,
vee_saddler@yahoo.co.uk

De natuur blijkt kwetsbaarder voor stikstof dan gedacht

Dat was het nieuws dat ik vanmorgen op de radio hoorde. Een Nederlandse wetenschapster van het RIVM (Rijksinstituut Voor Volksgezondheid en Milieu) meldde dat een validatieonderzoek in Nederland aan het licht had gebracht dat de natuur nog kwetsbaarder was voor stikstof dan eerst gedacht. Een grootschalig internationaal onderzoek had recent reeds uitgewezen dat de impact van stikstof op de biodiversiteit groter is dan voorheen ingeschat en versnelt, o.a. omdat de bodem aan buffercapaciteit verliest.

In reactie hierop dacht men in Nederland dat het daar minder erg zou zijn gezien de bodemstructuur er over het algemeen wat zwaarder is (behalve in de kwetsbare zandgronden van Brabant en de Veluwe en omgeving). De hetze in Nederland rond stikstof stimuleerde de boerenbeweging dan ook om deze hypothese na te gaan voor Nederland, in de vaste overtuiging dat hier wetenschappelijk bewijs kon gevonden worden om de stikstofdepositienormen te laten stijgen. Het onderzoek rond de nederlandse situatie toonde echter aan dat in Nederland voor meer dan 50 % van de oppervlakte de huidige depositienormen minstens 8 % en soms tot 30 % te hoog liggen. Met andere woorden, de natuur is nog veel kwetsbaarder dan gedacht.

Dit roept dan ook heel wat vragen op m.b.t. de situatie in Vlaanderen waar vergelijkbare depositienormen worden gehanteerd maar de bodem veelal nog veel kwetsbaarder is dan in Nederland en de influx van stikstof hoger. Het is bovendien oververdoevend stil rond de stikstofproblematiek, niet? Een tijdje geleden werden we er aan herinnerd dat Vlaanderen een 40-tal rode (te sluiten) veebedrijven had en vele (soms donker) oranje bedrijven die serieuze maatregelen moeten treffen om aan de depositienormen tegemoet te komen. Er was protest en er volgde een publieke consultatie.... En nadien niets meer... Gek want de problematiek werd recent meer en meer op de spits gedreven doordat de vergunnende overheid geen vergunningen meer kan uitschrijven voor industriële of landbouwbedrijven waarbij er sprake is van een minimale extra stikstofbelasting (vb. Ineos). Zowel de rechter als de vergunningverlenende overheid erkennen immers dat de emmer reeds overvol is en iedere toegevoegde druppel de emmer verder doet overlopen, niet ledigen. De problematiek is dus kritisch en rekening houdende met de resultaten van het nederlandse onderzoek, nog erger dan gedacht.

Maar wat betekent dit nu voor de afdeling? Op Fort 7 vechten we al jaren tegen het oprukkende duinriet, een typische stikstofvolger en in het Uilenbos tegen de snelle "verbraming" van het eikenbos. In de omgeving van Wilrijk zit het drukke verkeer daar zeker voor iets tussen alsook de verwarming van de minder geïsoleerde woningen. Gelukkig wordt door elektrificatie en isolatie daar een sterke vooruitgang verwacht in de komende jaren. In Hove is de oorzaak éénduidiger. Rond het Uilenbos is geen verkeer, noch industrie, maar wel een rood en een oranje landbouwbedrijf. Vraag is of de lokaal sterk opgedreven veeteelt en melkproductie het recht heeft om ééenzijdig de lokale biodiversiteit de kop in te drukken? De reeënpopulatie komt zo onder druk doordat door de verbraming reeën geen jongen meer kunnen werpen in de adelaarsvarens! Er zijn dus dringend beheersende en herstellende maatregelen nodig.

De gemeenteverkiezingen zijn op komst (13 oktober 2024)!. Daarom zal ook onze afdeling in de komende maanden een verzoekschrift opstellen voor Hove, Edegem en Wilrijk met als hoofddoelen: de biodiversiteit te vrijwaren, het klimaat en de watercaptatie in onze streek structureel aan te pakken en het buitengebied toegankelijk te maken voor de zachte recreant. Daar gaan we voor!

Hugo Waeterschoot

Lidmaatschap Natuurpunt: 38 euro per jaar te storten op rekening van Natuurpunt vzw (BE17 2300 0442 3321 BIC: GEBABEBB) met vermelding: lidmaatschap, Afd. Zuidrand Antwerpen, naam en adres. Als lid van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen ontvangt u het algemeen verenigingsmagazine Natuurblad en ons afdelings tijdschrift rAntGroen.

Adreswijziging: elke adreswijziging moet rechtstreeks gemeld worden aan Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11 - 2800 Mechelen (<https://www.natuurpunt.be/pagina/adreswijziging-doorgeven>)

Abonnement op rAntGroen: voor leden van andere afdelingen door storting van 10 euro op onze rekening BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 met vermelding van: uw lidnummer, naam en adres.

Indien u rAntGroen enkel elektronisch wenst te ontvangen kan u dit melden aan natuurpunt.zuidrand@gmail

Omslagfoto: Heidellandschap

Foto's p.2:
pimpelmees & putter
© Rudy Vansevenant

editoriaal

Alle betalingen voor onze afdeling dienen te gebeuren op volgende rekening:

BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.

Op uw betalingen steeds reden van betaling, uw naam en e-mail adres of telefoonnummer vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening BE56 2930 2120 7588 BIC: GEBABEBB van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding "Afdelingsfonds 3722, Zuidrand Antwerpen".

Verzekering: ieder lid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpunctactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Inschrijving voor de autobustochten: de prijs is afhankelijk van de afstand. Zie hiervoor de bepalingen bij de desbetreffende aankondiging.

De eerst ingeschrevenen hebben voorrang indien de deelnemingsprijs betaald werd. Wie na storting niet mee kan, moet zo vlug mogelijk de leiding verwittigen zodat mensen die op de wachtlijst staan, kunnen meegaan.

Indien er onvoldoende inschrijvingen zijn, gaat de tocht door met eigen wagens.

Annulatie bij autobustochten: leden die door ernstige redenen niet kunnen deelnemen en uiterlijk 2 dagen vooraf de leiding verwittigen, hebben recht op een tegoedbon voor een volgende bustocht.

Annulatie bij weekends en reizen: om tijdig vervanging te vinden vragen we u om afzegging zo spoedig mogelijk te melden. Teneinde de kosten te recupereren vragen we steeds 10 % van de totale prijs bij afzegging. Bij afzegging binnen de maand voor de reis dient er minimum 25 % van de totale prijs te worden betaald of de reeds gemaakte kosten indien deze hoger liggen dan 25 %.

Zondag
1.10 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Erfgoedwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16.30u.

Inschrijven verplicht

Tijdens de wintermaanden zijn er lokalen in het fort die we niet bezoeken om de vleermuizen niet te storen die er hun winterslaap doen. Tegelijk zijn veel van de uitwendige structuren van het fort het beste te zien in de winter, doordat er geen bladeren aan de bomen staan. Daarom gaan in dit seizoen onze erfgoedwandelingen voor een groot stuk over en langs de wallen.

Daar staan aarden, gemetselde, en betonnen constructies met een vaak uniek ontwerp of bewaringstoestand. Zo is er de artillerie-ingang waarvan het metselwerk eruitziet alsof het van gisteren dateert, een paar originele geschutsofstellingen op het zijfront, een flankeringsbunker van kort vóór de Eerste Wereldoorlog voor twee snelvuurkanonnen op plaataffuit, en een Duitse waarnemings- en mitrailleurspost uit de Tweede Wereldoorlog. Verder bezoeken we de binnenplaats en de eerste verdieping van het imposante reduct, het "fort binnen het fort" dat als laatste wijkplaats moest dienen als de vijand de rest van het fort zou veroverd hebben.

Deelname: om in te schrijven, of met elke vraag om info over het bezoek, ga naar fort7.anhaga.be/wandeling of stuur een e-mail naar monument.fort7@zuidrand.be met vermelding van aantal bezoekers en een mobiel nummer. We laten u dan snel weten of er plaats is, en anders welke alternatieven er zijn.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zaterdag
14.10 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 oktober.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
15.10 - 10u.

Uilenbos
Nadere kijk op bomen

Afspraak: Lintsesteenweg, Hove

Einde: 13u.

Vandaag eindigt de week van het bos en laten we je ten volle genieten van de pracht die de meest merkwaardige bomen van het Uilenbos uitstralen. Er zitten giganten tussen zoals enkele beuken en eiken, anderen liggen er geveld bij en dragen bij tot een opener bos met meer leeftijdsstructuur. Deze bomen dragen de merktekens van stormen, aantasting, enz. Vandaag zorgen we dus voor een andere kijk op de bomen van het Uilenbos.

Wanneer het goed weer is nemen we onze picknick mee en verorberen we deze ter hoogte van de Uilenbosbank.

Afspraak: toegang Lintsesteenweg om 10 u. Einde 12.30 u. of 13 u., afhankelijk of je mee picknickt

Gids en leiding: Gidsen Uilenbos.

Voor meer info: Uilenbos@zuidrand.be

Zondag
22.10 - 14u.

Fort 7, Wilrijk
Herfstwandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

De herfst heeft nu echt zijn greep op de natuur versterkt. Bomen kaal, niet erg veel bloeiende planten meer maar waarschijnlijk wel al een aantal paddenstoelen en andere interessante dingen om te ontdekken. Is een ontspannende wandeling onder een herfstzonnetje iets voor jou, dan ben je van harte welkom op onze 2de herfstwandeling van het jaar.

Na de wandeling kan je, als de weersomstandigheden het toelaten, nog even nakaarten en een glaasje drinken in ons stamlokaal "de IJsvogel".

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7, Legerstraat 40 (schuin tegenover nr. 75) te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang. Einde van de wandeling voorzien rond 16.00 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loepje.

Leiding: Natuurgidsen Fort 7 (info: Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32)

Zondag
29.10 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 oktober.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
5.11 - 13.15u.

Vrieselhof
Paddenstoelenwandeling

Afspraak: Bist, Wilrijk

Einde: 16.30u. ter plaatse

Het domein Vrieselhof ligt in Oelegem (Ranst). De oorsprong van het kasteelpark, dat zo'n 80 hectare groot is, gaat terug tot de 14de eeuw, toen het vermeld werd als "Hof van Vriesele". Het is een typisch kasteeldomein met dreeven en een wegstelsel voor bosexploitatie. Het domein kwam in 1974 in het bezit van de provincie Antwerpen, die het uitbouwde tot provinciaal domein. Sinds 2005 is het een beschermd landschap. In dit uitstekend paddenstoelengebied gaan we op zoek naar enkele interessante soorten. Zijn ze giftig, een beetje geschiedenis daarover, enkele weetjes. We wandelen rustig en genieten van de herfstseer.

Afspraak: om 13.15 u. aan de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer) en eindigen om 16.30 u. ter plaatse. Je kunt rechtstreeks naar het gebied gaan, dan verwachten we je om 14.00 u. op de parking van het Vrieselhof (bij het infobord). Zij die willen kunnen achteraf doorzakken in café-restaurant de Remise.

Mee te brengen: loep, fototoestel, paddenstoelengids, stevig schoeisel.

Leiding & gids: Lucy de Nave - 03/237 99 52 of 0485/71 73 48 - lucy.denave@gmail.com

Zaterdag
11.11 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 oktober.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zaterdag
11.11 - 16.45u.

**Halsbandparkieten
slaapplaatsstelling**

Afspraak: Kiel

Einde: rond 18.30u.

Inschrijven verplicht

Ieder jaar organiseert ARDEA 2 keer per jaar een telling van de halsbandparkieten op een gekende slaapplaats op het Kiel. 1 in het voorjaar en een 2de in het najaar.

Dit voorjaar hadden we een opmerkelijke terugval van het aantal parkieten en werd er besloten om op 16 augustus een tussentijdse telling te doen. Het is bekend dat deze exoten afkomstig uit centraal Afrika en zuid Azië, broeden van januari tot juni. De hollenbroeders leggen 3 à 4 eieren die na 22-24 dagen uitgebroed zijn. De jongen blijven dan nog +/- 50 dagen op het nest waar ze nog gevoederd worden door het ouderpaar. Hierdoor is er een groot aantal vogels dat niet naar de slaapplaats gaat.

Tijdens de tussentijdse telling konden we 2700 parkieten tellen wat toch een 300 tal extra exemplaren opleverde ten opzichte van de vorige extra telling in 2022. We mogen dan spreken van een goed broedsucces voor deze halsbandparkieten.

Het gebrek aan veel natuurlijke vijanden en de zachte winters speelden in de kaart van deze groene lawaaierige exoten. Ook hun groepsgebonden levenswijze maakt van hen een opdringerige en geduchte concurrent voor onze inheemse hollenbroeders en zaadeters. Om de impact van deze snel oprukkende vogels op ons milieu beter te kunnen inschatten zijn er momenteel verschillende studies bezig. Hiervoor is het belangrijk om hun aantallen, verspreiding en aangroei goed in kaart te brengen. Dit gaat het beste door hun gekende slaapplaatsen te monitoren, en nieuwe slaapplaatsen op te sporen.

Alle info over nieuwe slaapplaatsen is welkom via mail naar ardea@hobokensepolder.be

Vandaag organiseert ARDEA een slaapplaatsstelling op het Kiel. Iedereen is welkom om die avond mee te tellen. En je zult er ook zeker enkele gele en blauwe kleurvarianten kunnen waarnemen.

Aanmelden gewenst voor 7 november via mail naar ardea@hobokensepolder.be, of telefonisch via Walter, want in geval van slecht weer wordt deze telling verplaatst naar een ander moment

Afspraak: om 16.45 u. op de hoek Onafhankelijkheidslaan en Volhardingsstraat. Kijk ook naar het ARDEA blog om de juiste plaats van samenkomst te zien. De exacte slaapplaats van deze exoot kan wel eens wisselen

Meebrengen: wandelschoenen, verrekijker

Gids/leiding: Walter De Weger - 0495/23 77 10

foto: Walter De Weger

Zondag
12.11 - 14u.

**Fort 7, Wilrijk
Herfstwandeling**

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

De derde herfstwandeling van dit jaar besteedt aandacht aan de nog aanwezige paddenstoelen, vogels die niet weggetrokken zijn naar warmere oorden en planten die de eerste kou trotseren. Zin in een ontspannende wandeling? Dan ben je van harte welkom.

Na de wandeling kan je nog even nakaarten en een glaasje drinken in ons stamlokaal "de IJsvogel".

Afspraak: 14.00 uur, aan de ingang van Fort 7, Legerstraat 40 te 2610 Wilrijk Antwerpen. Let op het spandoek van Natuurpunt aan de ingang.

Einde van de wandeling voorzien rond 16.00 u.

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker, fototoestel en loopje.

Leiding: Natuurgidsen Fort 7 (info: Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32)

Zondag
19.11 - 8u.

Dagtocht Oostkantons

Afspraak:
Boomsesteenweg 335

Einde: rond 17u. ter plaatse

Inschrijven verplicht

Midden november, de vogeltrek van noord naar zuid, loopt stilaan op zijn einde. Als laatste delegatie passeren er in deze tijd gewoonlijk nog de kraanvogels richting hun overwinteringsgebieden. Gewoonlijk blijft de hoofdmoot van deze trekgroepen ten oosten van ons land. Met wat geluk brengen oostelijke winden hen ook over de Lage Landen. De meeste kans om te genieten van dit natuurwonder, hebben we dan uiteraard ook in het uiterste oosten van ons land, met name de Oostkantons. Verder vormt deze streek met haar robuuste natuur het ideale landschap voor een stevige natuurwandeling. We hebben ook de kans om enkele soorten te zien die we in Vlaanderen niet zo gemakkelijk tegen komen, als rode wouw, waterspreeuw, notenkraker en klapekster.

Inschrijven via ardea@hobokensepolder.be met vermelding van welke activiteit, uw naam, aantal personen, gsm-nummer en e-mailadres.

Afspraak: vertrek om 8u., parking t.h.v. 't Spant, Boomsesteenweg 335, 2610 Wilrijk; einde rond 17u00 ter plaatse.

Meebrengen: verrekijker, evt. telescoop, picknick en drinken, kledij aangepast aan het weer. Kostendelend vervoer (we rijden met zo weinig mogelijk auto's!)

Gids/leiding: Wim Roelant - 0477/34 07 21 - roelantwim@gmail.com
Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30

Zaterdag
25.11

Behaagactie

Zie verder in dit nummer.

Zondag
26.11 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 oktober.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30 u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Vrijdag
8.12 - 19.30u.

Lezing: Samenleven met de steenmarter

Afspraak:
VTC Kruispunt, Edegem

Einde: 22u.

Floere, het fluwijn wint opnieuw terrein. De steenmarter is aan een stevige opmars bezig in Vlaanderen. Maar de sympathieke vrijbuiters is de stad ingetrokken en heeft een kwalijke reputatie opgebouwd. Lawaai op zolder, gestolen kippen en stukgebeten autokabels zijn de belangrijkste aanklachten. Bejagen is zinloos, maar creatieve oplossingen hebben hun deugdelijkheid bewezen en helpen ons om samen te leven met dit prachtige roofdier.

Joeri Cortens zal ons tijdens deze boeiende lezing uiteenzetten hoe we dat kunnen verwezenlijken.

Afspraak: Aanvang 19.30 uur, einde voorzien om 22.00 u.

Adres: VTC Kruispunt, Terelststraat 1, 2650 Edegem

Bijdrage: 5 Euro per persoon

shutterstock_241718467

Zaterdag
9.12 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 oktober.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Zondag
17.12 - 9u.

KBIN Brussel
Evolutie, een wonderlijk verhaal

Einde: 12.30u. ter plaatse

Het Koninklijk Belgisch instituut voor Natuurwetenschappen beter gekend als het KBIN, is echt wel een Brussels pareltje, meer dan waard om te bezoeken.

Velen kennen het museum waarschijnlijk van de spectaculaire Iguanodons, maar er is heel wat meer te beleven. Vandaag gaan we een wandeling maken. Een wandeling van honderden miljoenen jaren waarbij we op een vlotte manier de evolutie van de eerste levende wezens (stromatolieten) tot onze soort de mens Homo sapiens uitleggen aan de hand van wat we allemaal vinden in het museum. En wees gerust, we slaan de Iguanodons niet over hoor. Het wordt een fijne morgen.

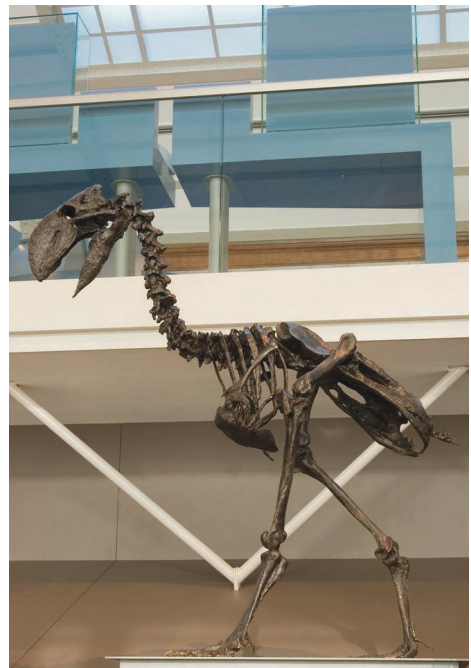
Vertrek om 9 u. aan de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer wordt aangemoedigd) en afsluiten ter plaatse rond 12.30 u. Neem gerust je boterhammen mee want er is een cafetaria aanwezig waar we die kunnen nuttigen. Als je wil kan je het museum in de namiddag zelf verder bezoeken. Je ticket blijft de hele dag geldig en er is veel te bekijken.

Kostprijs: 13 € voor de toegang van het museum

Begeleiding: Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30 - hugo.waeterschoot@scarlet.be

Stromatolieten, Australië

Dyatrima is één van de enorme loopvogels die verschenen na de uitstervingsgolf tussen het Krijt en het Tertiair. Ze namen toen de ecologische niches in die vrijkwamen nadat de dinosauriërs verdwenen. Grootte: ca. 2 m hoog

Donderdag
21.12 - 19u.

Fort 7
Winterzonnewende

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: ?

Inschrijven verplicht

De winter begint maar de dagen worden weer langer. We gaan langzaam maar zeker naar het licht toe. Daar zijn we blij om en dat vieren we vandaag. We beginnen met een wandeling van een uurtje in het natuurreservaat Fort 7. Breng gerust een zaklamp of een lantaartje mee want het is dan al donker. Misschien hebben we geluk en ligt de natuur er feeëriek wit bij.

Bij de terugkomst wachten een knappend vuur, lekkere jenever en fijne hapjes. Daarna staat dit jaar Hongaarse goulash met rijst op het menu. Voor de vegetariërs wordt met plezier voor een alternatief gezorgd.

Mis deze leuke activiteit niet!

Inschrijven voor 18 december bij Lucy is noodzakelijk. Vermeld eventueel of je vegetarisch eet.

Afspraak: de wandeling vertrekt om 19.00 uur stipt aan de 'IJsvogel' op Fort 7, Legerstraat 40 te Wilrijk (schuin tegenover nr. 75).

Mee te brengen: eventueel een lichtje of lantaarn, fototoestel, gepast schoeisel en warme kledij.

Kosten: (ter plaatse aan de leiding te betalen) € 15,00 voor drank, eten en hapjes.

Leiding & gids: Lucy de Nave - 03/237 99 52 of 0485/71 73 48 - lucy.denave@gmail.com

Zondag
24.12 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 oktober.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

Dinsdag
2. 1 - 14.15u.

Fort 7, Wilrijk
Nieuwjaarswandeling

Afspraak: Legerstraat 40

Einde: 16u.

We schrijven januari 2024 en traditiegetrouw zetten we het nieuwe jaar in met een rustige wandeling op ons fort. Nadien is er tijd om bij te praten, terug te blikken op het voorbije jaar en vooruit te kijken naar wat 2024 ons brengen zal.

Bij goed weer op het terras en anders in café "de IJsvogel" kan je genieten van een Gageleer, wijntje, koffie, of thee.

Afspraak: 14.15 uur, aan de ingang van Fort 7 Legerstraat 40, 2610 Wilrijk.

Einde van de wandeling voorzien rond 16.00 u. Nakaarten tot

Kledij: stevig schoeisel of bij regenweer laarzen, eventueel regenkledij

Mee te brengen: je verrekijker en eventueel een fototoestel

Huisdieren zijn niet toegelaten.

Gidsen: Natuurgidsen Fort 7 (info: Nicole Boussemaere - 0494/71 59 32)

Leiding: Lucy de Nave 03/237 99 52 - 0485/71 73 48

Zaterdag
6. 1 - 14u.

Fort 7, Erfgoedwandeling

Zie aankondiging 1 oktober.

Afspraak: om 14 u. aan de ingang van Fort 7. Einde omstreeks 16.30u. Huisdieren zijn niet toegelaten.

Mee te nemen: stevig schoeisel, aangepaste kledij en een zaklamp.

Gidsen: historische gidsenploeg

Leiding: David Wouters - 0476/41 41 74

DE WINKEL VERREKIJERS TELESCOPEN NACHTKIJKERS STATIEVEN MICROSCOPEN DIVERSEN CONTACT

✓ 40 JAAR EXPERTISE ✓ OFFICIËLE PARTNER NATUURPUNT ✓ RUIM ASSORTIMENT ✓ 30 JAAR GARANTIE

SIGHTS OF NATURE

Vlamingveld 89

8490 Jabbeke, Belgium

T: +32 (0)50 31 50 01

T: +32 (0)50 31 68 47

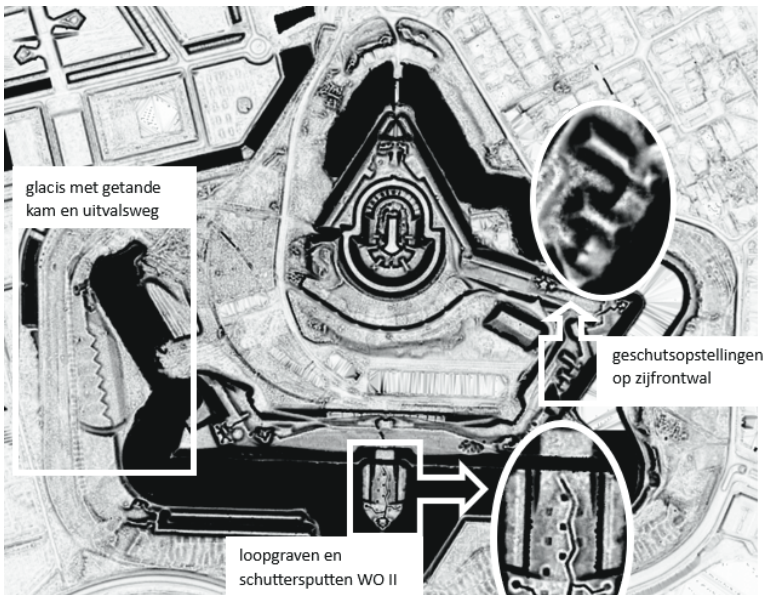
son@deputter.com

Fort 7 in detail

In elk nummer van rAntGroen geven we wat achtergrond over een boeiend detail van Fort 7

Vanuit de hoogte

Links op de **hoogtekaart van Fort 7 (*)** is tussen de fortgracht en het Schoonselhof een opvallende zigzaglijn te zien. Maar als je op die plaats op het terrein staat, is die nergens te herkennen.

Die lijn komt van driehoekige inkepingen in de binnenkant van de wal rond de gracht (het buitenglacijs), die voor dekking moesten zorgen bij beschieting van de vijand overheen het glacijs. Dwars op het ene uiteinde van de zigzaglijn loopt door de wal een gekromde doorgang om een uitval te kunnen doen buiten het fort.

De doorgang is vandaag ook op het terrein goed te zien, en de beheersploeg maakt er tijdens de werkzaamheden dankbaar gebruik van. Maar de getande lijn is op de grond onzichtbaar geworden door de begroeiing, en doordat de niveauverschillen door regen en wind kleiner zijn geworden. Ook op een gewone luchtfoto is ze niet te zien. Maar wél met Lidar, een techniek die afstanden meet dwars door bladeren en ander organisch materiaal, en die vanuit de lucht hoogteverschillen in bodem en gebouwen in kaart kan brengen tot op enkele centimeters.

Op het Lidar-beeld van Fort 7 staat nog veel méér dat op de grond of op een luchtfoto niet of nauwelijks te zien is. Zoals heel duidelijk de 19de-eeuwse aarden geschutopstellingen op een van de wallen. En op het dak van de grote caponnière, waar je vandaag alleen maar naartoe kan met een bootje en

een ladder: loopgraven en schuttersputten uit de Tweede Wereldoorlog. En tientallen andere interessante details!

(*) www.geopunt.be -> Lagen -> Lagen toevoegen -> Hoogte -> Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (Skyview) aanvinken -> inzoomen naar het fort

Rechtzetting: in het artikelje in vorig nummer over de onteigeningen voor het fort, ontbrak de bronverwijzing: onuitgegeven licentiaatsverhandeling van Werner Pottier, R.U. Gent, 1984

David Wouters

In Memoriam Floris Van Volsem (°20-2-1948 - †3/9/2023)

Op zondag 3 september overleed Floris nadat hij op zaterdag, op de terugweg van Fort 7, slachtoffer werd van een fietsongeval.

Als de medewerkers van Natuurpunt aan Floris denken dan zien ze een man die steeds als eerste op Fort 7 aanwezig was, weer of geen weer, en dat vanuit Boechout centrum! Floris werkte veelal op zijn eentje, in alle rust. Men mocht altijd op hem beroep doen om stand-by te zijn als er filmopnamen gemaakt werden door studio 100. Reeds om 7 u. 's morgens was hij dan paraat. Hij was ook de man die als laatste de poort achter zich sloot en dat kon gemakkelijk 22 u. of soms later zijn! Floris was dan ook een gekende figuur bij de crew.

Voor de beheersploeg wordt er na afloop van de werken koffie gezet en als de "koffiedames" verhinderd waren dan sprong Floris spontaan in.

Rond het St. Niklaasfeest werden de medewerkers steeds getrakteerd op eigen gebakken speculaas, dat was een traditie op het fort.

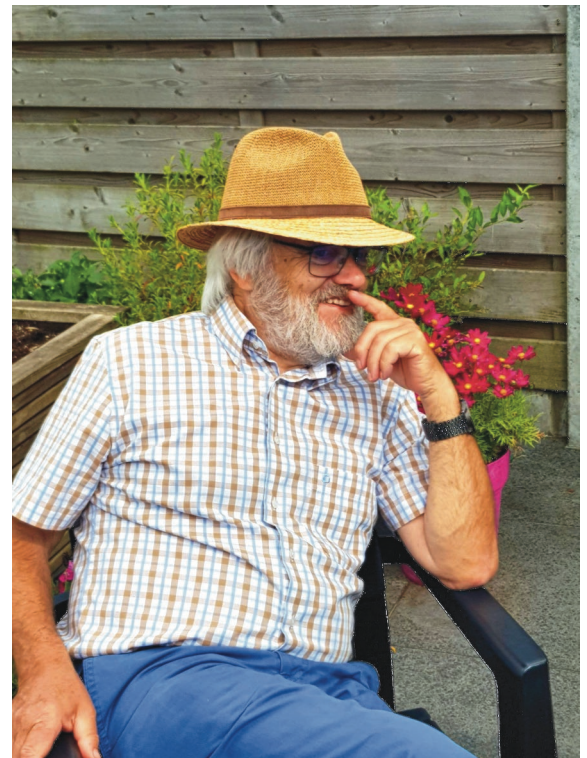
Ook op Groen Neerland en in het Uilenbos te Hove stond Floris "zijn mannetje".

Voor de jaarlijkse Lokale Algemene Vergadering van de afdeling van Natuurpunt konden we dank zij hem beschikken over de feestzaal van De Ark als gewaardeerd medewerker van deze v.z.w. Op zulke avond was Floris niet uit de keuken weg te slaan.

Zo ziet u maar dat hij op verschillende terreinen zijn steentje bijdroeg voor Natuurpunt.

Toen Floris op zaterdag 2 september 's middags met zijn stevige fiets uit Fort 7 wegreed konden we niet vermoeden dat dit het laatste afscheid was

We zullen Floris missen.

We wensen zijn vrouw Marianne en de hele familie veel sterkte toe.

Tuur Wuyts

Benieuwd wat er de voorbije zomerperiode zoal te melden valt over het domein?

Welnu op 20/06/23 werd een dode steenmarter gevonden voor het keelfrontgebouw, maar de dag daarop werd een levend exemplaar gezien door een medewerkster tussen ons lokaal “De Ijsvogel” en het fietsenkot. De steenmarter wordt hoe langer hoe meer waargenomen in onze streken.

Jarenlang werd de torenvalk niet meer gezien op het reservaat, maar op 8/7/23 vlogen er niet meer dan 7 exemplaren boven het reservaat! De verklaring is simpel, dit jaar broedde een koppel torenvalken op de nabijgelegen kinderboerderij in een nestkast geplaatst door Vogelwerkgroep Ardea. De familie was dus een verkenningvlucht aan het uitvoeren in de omgeving. Nadien werden nog 2x enkele exemplaren gezien boven het fort.

Met wat geluk kan men af en toe de ijsvogel zien of horen op het fort en een treffen met deze exotisch aandoende vogel is altijd tof!

Een speciale vermelding is toch zeker het horen van een zwarte specht met zijn typische roep kru – kru – kru. Dat geluk hadden 2 medewerkers op 24/8/23! Het was reeds van 11/10/07 geleden dat we onze grootste spechtensoort nog op het domein konden noteren! De zwarte specht komt voor in uitgestrekte bosgebieden.

Het vlinderaanbod was dit jaar niet zo uitgebreid en niet alleen op F7. Het waren vooral koolwitjes evenals bont zandoogje, icarusblauwtje en soms distelvlinder. De opvallendste en kleurrijkste vlinder is echter de Spaanse vlag, een dagactieve nachtvlinder, waarvan we deze zomer toch verschillende exemplaren konden aantreffen op het fort.

foto: Dieter Plu

foto: Niels Schild

iets heel anders.

Een medewerkster van het Nederlandse programma “Vroege vogels” kwam op 10/7/23 samen met BV Begijn Le Bleu opnamen maken op het fort. Je kan het reeds beluisteren op <https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/artikelen/de-natuur-van-begijns-belgie>. Van tijd tot tijd krijgen we te maken met indringers op het fort en het zijn vooral de historische gebouwen en meer bepaald het reduit dat geviseerd wordt. Op 4/8/23 stelden we vast dat weer een groep jongeren was binnengedrongen in het binnenfort. Langs waar is niet zo duidelijk en tot onze grote ergernis hadden ze onze polyester werkboot onherstelbaar beschadigd, buiten gesleept en in de vest gedumpt. Met veel mankracht en met behulp van een “tire-fort” hebben we de werkboot op het droge gekregen. De medewerkers waren er het hart van in. Deze daad van vandalisme vormt een donkere bladzijde in het verhaal over fort 7.

Behaag...natuurlijk 2023

Zorg ook jij voor meer biodiversiteit in je tuin? Of wil je een tegeltuin aanleggen?

Natuurlijk "behagen"

Reeds vele jaren promoten we in onze gemeente streekeigen groen. Deze soorten zijn aangepast aan onze omgeving en daarom minder onderhevig aan plagen en ziektes. Bovendien help je hiermee de lokale biodiversiteit vooruit! Immers een aantal pakketten zijn speciaal geselecteerd om vlinders, andere nuttige insecten, of vogels aan te trekken. We hebben dit jaar ook 2 bomen in het aanbod: de winterlinde en okkernoot, ideaal om toekomstgericht mee te bouwen aan ons klimaat. De geselecteerde fruitboomrassen zorgen voor een mooie bloei in het voorjaar en zijn erg aantrekkelijk voor lokale bijen en hommels. Door de groepsaankoop samen met vele gemeenten uit de regio, kunnen we de pakketten erg prijsgunstig aanbieden. De prijzen zijn bovendien bijna niet gestegen t.o.v. het afgelopen jaar! Bij het afhalen krijg je een plant- en onderhoudsbrochure mee.

Hoe bestellen en afhalen?

Alle leden kunnen plantpakketten of bomen bestellen tot ten laatste maandag 23 oktober en deze afhalen op zaterdag 25 november op 3 verschillende plaatsen (zie tabel hieronder). Je mag afhalen waar je wil maar je dient dit wel aan te geven bij de bestelling.

Gemeente/district	Afhaalplaats	Afhaalmoment
Hove	Gemeentelijke werf, Fazantenlaan (naast recyclagepark)	Zaterdag 25/11 van 13u. tot 15u.
Edegem	Gemeentehal, Prins boudewijnlaan 152	Zaterdag 25/11 van 10u. tot 12u.
Wilrijk	Legerstraat 40	Zaterdag 25/11 van 10u. tot 12u.

Je kan enkel bestellen via www.zuidrand.be/behag en betalen via storting. Op deze webpagina kan je meer info vinden over de samenstelling van de pakketten, de bestellings- en betaalwijze.

We bieden een ongelooflijk ruim pakket aan, aangepast aan de bodem van onze streek: 13 haagpakketten, 3 klimplanten, 4 originele fruitsoorten, 2 bomen en knotwilgen

Alle haagpakketten zijn tussen 80 en 100 cm hoog. Enkel de taxus is kleiner.

Pakket 1: Houtkant, goed voor ongeveer 20 x 2,5 m. (12 ex.) - 16 euro

Soorten: zomereik, haagbeuk, winterlinde, zoete kers, vogelkers en lijsterbes.

Wie over voldoende ruimte beschikt, kan een houtkant aanplanten.

Pakket 2: Houtkant natte gronden, goed voor ongeveer 20 x 2,5 m. (12 ex.) - 16 euro

Soorten: zwarte els, waterwilg, Gelderse roos en hazelaar.

Een houtkant als pakket 1, maar met soorten die een vochtige bodem verkiezen.

Pakket 3: Geschoren (doornloze) haag, goed voor 8 m. (24 ex.) - 31 euro

Soorten: wilde liguster, veldesdoorn, fladderiep, rode kornoelje, haagbeuk en Gelderse roos

Een echte omheiningshaag, tweemaal per jaar te snoeien om zijn gewenste vorm te geven.

Pakket 4: Doornhaag, goed voor 8 m. (24 ex.) - 30 euro

Soorten: sleedoorn, éénstijlige meidoorn, egelantier en hondsroos.

Ondoordringbare haag, die een prima afscherming vormt. Minimale snoei voor bloem en vruchtvorming.

Pakket 5: Bloesem- en bessenhaag, goed voor 8 m. (24 ex.) - 31 euro

Soorten: sleedoorn, éénstijlige meidoorn, Gelderse roos, gele Kornoelje, sporkehout en kardinaalsmuts

Een pakket met bloeiende en bessendragende struiken. Te snoeien in het najaar om de 2 jaar.

Pakket 6: Veldesdoornhaag, goed voor 6 m. (25 ex.) - 34 euro

Eén plantensoort, erg geschikt als geschoren tuinafstering.

Pakket 7: Meidoornhaag, goed voor 6 m. (25 ex.) - 28 euro

Eén plantensoort, prima geschikt als tuinafstering. Deze sterk doornige plant heeft een sterke bloei

Pakket 8: Bijenbosje - 16 euro

Soorten: egelantier (2x), hondsroos (2x), sporkehout (2x), veldesdoorn (2x), wilde liguster (2x) en zoete kers (2x)

Een klein bosje speciaal voor onze wilde bijen met aandacht voor nectar- en pollenopbrengst.

Pakket 9: Vogelbosje - 7 euro

Soorten: wilde kardinaalsmuts (1x), éénstijlige meidoorn (1x), Gelderse roos (1x), rode kornoelje (1x) en sporkehout (1x)

Minipakket bedoeld voor wie enkel een hoekje vrij heeft voor een klein bosje, een ideale nestplaats voor vogels.

Pakket 10: Taxushaag, 5 planten, goed voor 1,5 m.- 11 € (opgepast 40-60 cm groot)

Een taxushaag is onze enige streekeigen haagsoort die 's winters steeds groen blijft, maar (zeer) traag groeit.

Pakket 11: Haagbeukenhaag, 25 planten, goed voor 6,25 m. - 28 euro

Bekende boerenerfhaag, wordt meestal op een hoogte van ongeveer 1,5 m geschoren, voor en na de zomer. Niet te verwarren met de beukenhaag. Deze haag is een echte aanrader voor onze streek en houdt haar blad tot aan de winter

Pakket 12: Beukenhaag, 25 planten, goed voor 6,25 m.- 32 euro

Het gaat hier om de natuurlijke (en sterkere) groene variant. De cultuurvariëteit "rode beuk" wordt niet aangeboden. Haag is wintervast.

Pakket 13: Ligusterhaag, 25 planten, goed voor 6,25 m. - 30 euro

Liguster is een mooie haagplant en vogels zijn er gek op vanwege de beschutting, en de besjes. Liguster groeit vrij snel en dient dus meermaals per jaar gesnoeid. Dit kan makkelijk in elke gewenste vorm

Individuele planten

Klimplanten zijn helemaal in en ideale tegelplanten. Ze groeien en bloeien tegen muren, schuttingen en hekwerken. Klimplanten "wortelen" (gelukkig) niet in de muur. Je kan kiezen tussen 3 soorten: *hop* (8 euro), *wilde kamperfoelie* of *bosrank* (5 euro)

Knotwilg - 5 euro

Een mooie knotwilg bekomt u door het aanplanten van een poot. De knotwilgpoot is ongeveer 2,50 m lang, heeft een doormeter van 4 tot 8 cm en groeit uit tot een volwaardige knotwilg. Je kan hoogte en kruingrootte zelf bepalen door de snoei.

Bomen - 26 euro

Winterlinde en *okkernoot* bieden we aan, beiden zijn echt robuuste bomen geschikt voor onze regio, maar zorg er wel voor dat je er plaats voor hebt (zowel boven als ondergronds). De okkernoot zorgt er trouwens voor dat je minder muggen en vliegen in je tuin hebt. Leverlengte 2-2,5 m geleverd met steunpaal

Fruitbomen - 30 euro

De aangeboden fruitbomen zijn de halfstamversie en hebben een stamomtrek van 8 à 10 cm op 1 m hoogte. Er wordt steeds een steunpaal meegeleverd. De aangeboden soorten zijn allen zelfbestuivend, maar kruisbestuiving met soorten die in de buurt staan, levert een betere oogst op.

Pruim 'Belle de Louvain' Deze pruimensoort houdt van een standplaats in volle zon en bloeit in april met geurende witte bloemen die veel bijen en vlinders aantrekken.

Kers 'Lapins' Bloeit in april met mooie, witte bloesems, ideaal voor wilde en honingbijen. Deze variëteit is zelfbestuivend. De kersen smaken heerlijk en zijn ook geschikt om confituur van te maken.

Appel 'Elstar' Deze bloeit van midden mei tot begin juni, met een zee van licht geurende, lichtroze bloesems. De soort is deels zelfbestuivend. Een zomer- en een wintersnoei is een aanrader voor deze soort.

Peer 'Doyenné du Comice' Deze perenboom bloeit van eind april tot half mei met witte bloesems, ontlukend uit rozerode bloemknoppen. De soort kan zichzelf bestuiven.

Voor meer detail rond de pakketten, bestelvoorwaarden en ophaalplaatsen kan je terecht op www.zuidrand.be/behaag

De broedperiode zit er weer op, de trek is volop bezig of voor sommige vogels al achter de rug.

Positieve en negatieve berichten blijven voorbij komen. In ons vorig nummer konden jullie reeds lezen dat de vogelgriep stevig heeft huisgehouden onder de kokmeeuwen en slechtvalken.

Nochtans hebben we in Antwerpen de beste broedsels van slechtvalk tot nu toe en in onze regio nog geen geval van vogelgriep vastgesteld, gelukkig maar.

Via de stad Antwerpen konden we subsidies verkrijgen voor beschermingsprojecten en activiteiten die we reeds organiseerden. Het dossier dat we moesten indienen was niet min, maar kon ons 1200 of 2400 euro opbrengen. Ik moet jullie niet vertellen dat dit een bom geld is voor een vogelwerkgroep zoals wij, die normaal met een subsidie van 500 euro per jaar moet trachten toe te komen. Als we een aanvraag binnen krijgen om bepaalde gebieden te tellen kunnen we er nog een bedrag bovenop krijgen. Dit doen we enkel met vrijwilligers die hiervoor heel wat werk moeten verzetten. De subsidie van de stad zou dan ook voor onze vogelwerkgroep een zeer mooie extra zijn. Door het voortreffelijk voorbereiden van dit dossier door Niels Schild is het maximum van 2400 euro op de rekening van Ardea gestort. Dit geld komt de vogels ten goede bij beschermingsprojecten of gebruiken we voor educatiemateriaal als we op een evenement staan. We hebben er ook de aankoop van veiligheidsmateriaal, dat reeds enkele jaren op de planning stond, mee bekostigd.

We hadden Begijn Le Bleu op bezoek met het radio programma Vroege Vogels, zij kwamen een kijkje nemen in Antwerpen, onder andere in Fort 7 waar de natuur, maar ook het monument aan bod kwamen. Ook de vogels kwamen aan bod. U kan de 4 afleveringen over Antwerpen (waaronder ook de Wolvenberg) beluisteren op volgende link <https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/tags/begijn-le-bleu> Mei, juni en een stukje juli was het goed weer en dus zeer goed voor de roofvogels die genoeg voedsel vonden voor hun 5 a 6 jongen wat voortreffelijk is. Ondanks de lage bezettingsgraad van de kasten hebben zich spijtig genoeg ook 2 territorium taferelen afgespeeld bij de kerkuil. Zo verdedigde een koppel hun territorium en viel een andere kast binnen waar de jongen geen schijn van kans maakten tijdens dit gevecht. Zeer spijtig voorval, maar zo zit de natuur nu eenmaal in elkaar.

Voor een andere kerkuilencast hebben we het V.O.C. van Kapellen moeten inschakelen, daar we dachten dat de jongen te mager waren, dit was net in de zeer natte periode en het nest telde 6 pulli's die gevoed moesten worden. Daar de kerkuil jaagt op geluid en het die periode zeer lang en hard regende kon er nooit genoeg voedsel worden aangedragen en de jongen waren reeds redelijk groot.

We hebben dan 1 jong ter observatie binnen gebracht bij het V.O.C. waar hij/zij meteen wat muizen toegestopt kreeg. Daags nadien kwam de dierenarts langs die toch een positieve beoordeling gaf.

Er waren geen parasieten aanwezig in de uitwerpselen en het viel gelukkig allemaal heel goed mee. We zijn de uil daags nadien terug gaan afhalen en hebben hem terug in de kast geplaatst. Een week nadien zijn ze allen kunnen uitvliegen. Eind goed al goed !

Ondertussen hebben we een 2de halsbandparkietentelling gehouden in de zomer na de broedperiode.

We hebben vorig jaar ontdekt dat bij de voorjaarsstelling er reeds veel halsbandparkieten op het nest zitten, waardoor we er een heel aantal niet konden tellen. Daarom hielden we vorig jaar een bijkomende telling in de zomer met als resultaat 2400 exemplaren. Dit jaar kwamen we op 2700 exemplaren en kunnen we dus stellen dat er 300 meer zijn dan vorig jaar. Maar we moeten opletten, want op een andere plaats in Ekeren is er ook een slaapplek van een 800-tal vogels en die waren 2 dagen na onze telling nergens meer te bespeuren. Een simultaantelling dringt zich dus op in de toekomst.

Kijk zeker in dit boekje voor onze komende activiteiten, als zijn het er dit keer niet zo veel.

We nemen met zeer veel spijt afscheid van Wim Stappers in de kern, door familiale redenen kan hij zijn taken niet meer verder zetten. We danken Wim voor zijn inzet met hart en ziel voor Ardea.

Daar we in het verleden reeds een aantal zeer goede vrijwilligers kwijt raakten zoeken we nog steeds mensen met een hart voor vogels. Dus als je iets wil betekenen voor de vogels kom dan eens mee op een excursie en stel je even voor aan de gids of begeleiding. Je kan ons ook steeds contacteren via onderstaande links.

Voor Vogelwerkgroep Ardea,
Eddie Schild

10e contactdag steenuilen-werkgroep

Deze gaat door op zaterdag 18 november in het Natuurhuis, Kleinveldstraat 54 te 3800 Gelinden (Sint-Truiden)
Inschrijven via steenuilen@natuurpunt.be

Vogelwerkgroep Ardea info kan je raadplegen via

Website: <https://www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/> of via www.zuidrand.be (ga naar Ardea)

Facebook: <https://www.facebook.com/vwgArdea/>

Blog: <https://ardea.hobokensepolder.be/#home>

Vogelverslagen : <https://www.hobokensepolder.be/vwg-ardea/vogelwaarnemingen.html>

Herfsttrektellingen op de Scheldedijk

Zaterdag 07 oktober tot 12 november

Nu de dagen al wat korter zijn, en we een zeer gevarieerde zomer achter de rug hebben, zeer warm en zonnig in juni gevolgd door een typisch Belgische zomer met regen en koelere temperaturen in juli en augustus, beginnen de eerste zomergasten, na een al dan niet succesvol broedseizoen, de kriebels te voelen om op de wieken te gaan naar zonnigere oorden in het zuiden. Einde augustus konden we toch al de gierzwaluwen, boomvalken en wespenvliegen waarnemen die aan hun tocht naar Afrika zijn begonnen. Vanaf september zullen andere vogels dit voorbeeld volgen. Maar in Oktober zal de vogelmigratie zijn toppunt bereiken. Niet alleen met de zomergasten die onze contreien verlaten maar ook dat we de eerste wintergasten vanuit het hoge noorden naar onze gebieden zien afzakken om hier in mildere omstandigheden de winter door te brengen.

Dit fascinerende schouwspel van migrerende waadvogels, eenden, zang- en roofvogels wordt op verschillende vogeltrektelposten in kaart gebracht

Vogelwerkgroep ARDEA kan op dit appel niet ontbreken en organiseert voor de 18 keer deze dagelijkse herfsttrektellingen op de Scheldedijk in de Hobokense Polder ter hoogte van het informatie bord over migrerende vogels. We starten op 7 oktober en dit valt samen met de jaarlijkse EUROBIRDWATCH en niet te vergeten onze verjaardag 10 jaar ARDEA. Hou wel het blog van ARDEA in het oog, want bij slecht weer gaat de trektelling niet door.

Ieder jaar kunnen we toch enkele zeldzame vogels de revue zien passeren. Door de opwarming van het milieu zien we in de zomer toch meer en meer zuiderse exemplaren die meer naar het noorden zijn gegaan om hier de zomer door te brengen zoals het koppel bijeneters. Maar ook typische vogels vanuit het noorden zijn hier gebleven, met al dan niet een poging tot broeden. Denk maar aan kraanvogels en wintertalingen die in België gebreed hebben.

Naargelang de windrichting, verschijnen ook minder voorkomende vogels zoals visarend, rode en zwarte wouw, ooievaars, kramsvogels, koperwieken en wie weet beflijsters ten tonele. Ook de Schelde heeft soms verrassingen in petto met bever, zeehonden of overstekende reeën. Al de verzamelde gegevens van de trektelposten samen geven de beleidsmakers en wetenschappers een duidelijker beeld van hoe het gesteld is met ons milieu. En geven ook een duidelijk beeld hoe en waar de trekroutes van de migrerende vogels zich situeren zodat ze daar rekening mee kunnen houden bij het verlenen van een vergunning voor nieuwe windmolens, gebouwen en grote industriële complexen.

We beginnen dit jaar op zaterdag 07 oktober om 8u met de dagelijkse trektellingen tot 12 november.

Iedereen, kenners, beginners en geïnteresseerden zijn steeds van harte welkom.

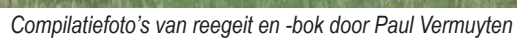
Tijdens deze dagen komen we dikwijls ogen te kort.

En wat is er mooier dan de dag te beginnen aan de boorden van de Schelde en het opkomende herfstzonnetje samen met de massale trek van zangvogeltjes zien en te horen.

Info: Maarten Mortier - mmortar@hotmail.com - 0496/86 98 44
Walter De Weger - deweger.walter@skynet.be - 0495/23 77 10

kolganzen - foto: Walter De Weger

- A trillende dammenbouwer
- B zeeslagzwaan, whistwielewaal, duif
- C snelle big
- D griet
- E zonder panorama
- F pluimveerover
- G grasserpent
- H Boer zkt Vrouw
- I polariserende schimmel
- J rare peul
- K etenstijd in het kippenhok
- L spijsverteringsorgaan van een mol
- M ambulance op stelten
- N neerslachtig

A	5				19															
B	2	8				7			3											
C	7			4	23				10						14		23			
D					9	6														
E	15			22		17				16							2			
F	4			4			11					6								
G	20					12	14													
H		24				8			13	3					18		18			
I				9		22	24			18										
J		1		5			1													
K		21				19														
L		16			11	23	11													
M		20				13	13	12			15									
N	19				1		17	10			21									

Tips, de oplossing en meer opgaven kan je vinden op www.cryptochris.be

14/6 Viroin

12 deelnemers

Leiding/verslag: Hugo Waeterschoot

De weersomstandigheden waren op zijn zachtst gezegd "speciaal" in de weken voorafgaand aan de excursie. Na een aantal heel natte weken kwam er een broeierige hitte.... En die was er vandaag ook met temperaturen die richting 30 graden gingen. Het was dus echt wel warm op de kalkheuvels van Nismes (Viroinval). En de gevolgen hiervan waren echt wel zichtbaar in de soorten die we tegenkwamen. De vlinders gaven algemeen forfait (behalve dan het groot geaderd witje en dambordjes), maar het aantal orchideeënsoorten was echt spectaculair: 14 ! Vooral opvallend waren de vele eerder reusachtige bokkenorchissen (rond het standbeeld van de Maria van Notre-Dame), de vele mooie pyramidalissen (hondskruid).... en nog veel, veel meer. Aangezien we een echte "kunstenarsfamilie" mee hadden op excursie (de familie Jacobs), vroeg ik hen of ze bereid waren via een tekening een impressie te geven over de dag van vandaag. Deze kan je afgedrukt vinden in dit nummer op pagina 19.

21-22/7 20e Rondje Pontje

Gids: Luc Van Schoor

Leiding: André De Mul & Walter Nuyts

Verslag: Hilde Vermeir (21/7)

Hilde Vangrunderbeek (22/7)

Vrijdag

Na een autorit van minimaal 90 minuten kwamen de auto's met 26 deelnemers druppelsgewijs toe op de parking van Hotel Oolderhof te Herten. Het was nog een tijdje wachten op Rudy en Hilde die in laatste instantie de weg kwijtraakten bij een omleiding. Elza, die zich thuis had bezeerd bij het fietsen was toch, tot ieders vreugde, meegekomen maar zou noodgedwongen achterblijven in en nabij het hotel.

Om exact 10u25 sprongen we met 25 de fiets op voor een avontuurlijke vogelkijfietstocht doorheen de Maasvallei in Nederlands Limburg. Met Walter en André als begeleiders en Luc als gids, waren we goed geëquipeerd. Walter zorgde voor ons aller veiligheid bij het oversteken van paden & wegen en André zorgde er ook voor dat de

groep samenbleef. Luc loodste ons van het éne fietsknooppunt naar het andere, doorheen prachtige en waterrijke natuur.

Zo passeerden we een aantal typische huisjes die aan de achterkant van hun tuintjes voorzien waren van een trapje dat naar het water leidde, waar de bewoners hun bootjes konden 'parkeren'.

Luc merkte op : 'Als de mensen hier boos op elkaar zijn, zeggen ze waarschijnlijk 'Ge kunt den boot in '...;-)

Op één van de eerste stops konden we een buizerd aanschouwen die op een boomstronk rustte.. (of bespiedde hij daar één of ander prooidier..?)

Verderop, langs de Asseltse plassen, hielden we halt bij een koppeltje zwarte zwanen met twee jongen. Echt mooi om naar dit zwanengezin te kijken. Toen een meerkoet zich te dicht in hun buurt waagde, werd ze kordaat door de ouder-zwanen de (water-)laan uitgestuurd.

Bij aankomst in het drakendorp Beesel was Erik er als de kippen bij om als eerste de quizvragen succesrijk op te lossen. Je kon dan ook moeilijk naast het standbeeld met de draak kijken, alhoewel sommigen eerst andere prioriteiten hadden.

Op het knus pleintje in brasserie Mert 5 nuttigden we de vooraf gereserveerde soepjes, slaatjes en croques. Alles werd met de nodige zorg en vriendelijkheid tot ons gebracht. Typisch voor de streek was dat je overal ook "Vlaai" kon bestellen, wat eigenlijk bij ons 'taart' heet.

Nadat iedereen lekker gegeten had, konden we onze tocht verderzetten, voorlopig nog met 'droog' weer, want er werd hier en daar wel wat regen voorspeld.

Volgens sommige mondelinge (en betrouwbare) berichten, kregen ze namelijk ondertussen in het Antwerpse al een heuse vlaag over zich heen, zelfs met wat hagel her & der. Maar eerst stopten we bij de Rijkse Bemden waar we een mooi uitstapje maakten

met zicht op de Maasplas

Nadat de groep met het knusse veerpontje in twee beurten de Maas overstak naar Neer, viel de regen ook ons te beurt :-), maar het was zeker niet fel, en geen hagel, maar eerder zomerse malse plensregen. Toch namen Luc & Walter ons mee onder een tentzeil, waar we met z'n allen gezellig

konden schuilen. Na de regenpauze traptten we verder op onverharde paden, buiten de fietsknooppunten, langs de bloemrijke oevers van een grindwinningplas in aanleg waar naast visdiefjes en kleine mantelmeeuwen ook kleine plevier pleisterde. Nadat we dorpen Buggenum en Haelen passeerden doken we domein Leudal in, een bosrijk natuureservaat van 700 ha.

Aan de prachtige authentieke Leudal-watermolen gekomen, op een gezegend plekje... kon iedereen wat rondkijken en op ontdekking gaan en werden de fotografen, schilders & schrijvers onder ons waarlijk tot inspiratie gebracht !;-) We konden in de Leubeek gele plomp en pijlkruid ontwaren en genieten van het bruisend borrelen & stromen van het watervalletje.

Een rijke streling voor het oog en een zachte zaligheid voor het oor, waar je stil van werd... en de geest gemoedelijk verkwikte !

Na een café-stop bij het bezoekers-infocentrum, ontdekten we nog meer verrassend natuurschoon...zoals een grote gele kwikstaart op een boomstronk in de Leubeek, een zingende geelgors, en nadien, in een meer uitgestrekt weiland, rustig overstekende koeien, die plots ons pad kruisten. We konden niet anders dan halt houden, zodat zij rustig hun weg konden vervolgen. Via de kanaalweg met zicht op de recreatieplas Hatenboer bereikten we het veerpontje 'Biej Ool Euver' dat ons, met twee Maas-overtochten, stiltejesaan naar het eindpunt van deze prachtige fietstocht voerde ! Als slot van deze fijne dag genoten we nadien nog van een heerlijke maaltijd en een gezellig samenzijn in hotel Oolderhof

We hebben erg genoten van al dit natuurschoon en daardoor volgt ook een

woordje van dank aan al de aanwezigen, alsook de gids en de begeleider, en al diegenen die deze 20e 'editie' van Rondje Pontje mogelijk maakten !
Dankjewel....en graag tot de volgend jaar !;-)

Zaterdag

Na een lekker en stevig ontbijt is iedereen stipt om 9u30 op het appel. Het is belangrijk want om 9u45 nemen we het veerpont tussen knooppunt 92 en 93. De eerste overzet is normaal pas om 11u maar onze organisatoren hebben toch maar fijn geregeld gekregen dat de schipper al om 9u45, speciaal voor ons, wilde uitvaren!

Onze eerste stop houden we bij de Heelse Beemden. We kunnen onze verrekijker boven halen want er valt heel wat te zien. Enkele futen met jongen, visdieven, kuifeenden en ook een ijsvogel die zich enkele keren verplaatst zodat iedereen hem te zien krijgt. In een dode boom zit een jonge buizerd te roepen, een tuinfluiter en groenling laten zich horen.

Op het einde van de plas kunnen we twee richtingen uit. Te laat wordt vastgesteld dat de helft van de groep niet naar links is gereden maar wel rechtdoor! Na heel wat over en weer bellen besluiten we maar door te rijden. Enkele km verder bij een kapelletje gaan we op de knieën en vragen Onze Lieve Vrouwke onze vrienden terug te vinden. Even later worden onze gebeden verhoord.

We rijden verder langs bloemrijke wegkanten en houden terug een stop bij enkele grote Maasputten ontstaan door grindwinning. De plassen doen deels dienst als recreatiegebied en deels als natuurgebied. In de lucht hangt een torenvalk en we zien er ook meerdere zwaluwsoorten; oeverzwaluw, boerenzwaluw en huiszwaluw. In de wintermaanden worden hier regelmatig mooie waarnemingen gedaan van zaagbek, nonnetje en meerdere ganzensoorten.

Via Wessum rijden we vervolgens verder naar het mooie dorpje Thorn, één van de parels van Limburg. Thorn staat bekend om de witgeschilderde huizen en de geplaveide straatjes. Aan de voet van het dorpje staat "het monument van de muziek"; over dit beeld ging de prijsvraag van de dag. Ik wil wel bescheiden blijven, maar toch moet ik hier vermelden dat ik vandaag die prijs gewonnen heb. De organisatoren hebben woord gehouden en mij later op de dag een drankje aangeboden.

Van Thorn gaat de tocht verder naar het dorpje Kessenich, hier zien we aan meerdere huizen nesten van de huiszwaluw.

In het Belgische Ophoven varen we terug de Maas over met de veerpont "President Willy Claes" naar Ohé en Laak. Als we op Nederlands grondgebied vertrekken zien we al gauw de Hompesche Molen in Stevensweert waar we voor de lunch gereserveerd hebben. De 300 jaar oude molen werd door Natuurmonumenten gerestaureerd en heeft nu een brasserie. Enkele onder ons eten de Laaker Boere Sjonk, een op ambachtelijk gemaakte hesp, specialiteit van de streek. We kunnen er weer tegen en zetten onze fietstocht verder naar de Molenplas voor een wandeling. Deze voormalige grindput wordt beheerd door Natuurmonumenten. Via stapstenen steken we het water over dat

langs alle kanten overwoekerd wordt door de waterteunisbloem. We wandelen tot aan een vogelkijkplatform van waaruit we aalscholvers, kleine mantelmeeuwen, brandganzen, nijlganzen en futen observeren. Van daarboven hebben we ook een heel mooi uitzicht over de streek.

Op de weg ligt een grote boom geveld door de bever. De mooie bloei van de grote kaardenbol trekt onze aandacht maar ook rode ogentroost, agrimonie, wolfspoot en koninginnenkruid zijn

het vermelden waard. Roodborsttapuit en grasmus laten zich horen en zien en in de lucht cirkelen 4 buizerds. Vlinders als kleine vos en koninginnenpage, een vrouwtje sabelsprinkhaan en een steenhommel laten zich bewonderen. Onderweg langs een drukke baan ligt een reebok recent

doodgereden. Bij een zijarm van de Maas houden we nog een korte stop en rijden dan door naar het hotel waar we om 17u30 gezond en wel aankomen. Een bijzondere dank aan Walter die ons deze twee dagen op kruispunten en drukke wegen veilig heeft gegidst. Elza staat ons bij aankomst weer op te wachten. Heel tof dat ze toch meegekomen is ook al zat fietsen er voor haar niet in. Het terras van het hotel wordt klaargezet voor nog een laatste drink samen. Hedwig springt op tafel en bedankt in naam van iedereen op een heel ludieke wijze de organisatoren en hun eega. We offeren ze alle zes een drankje om onze dank uit te drukken. Met mooie herinneringen rijden we huiswaarts.

TORFS

Schoenen met naam www.torfs.be

Schoenen TORFS heeft 1 baanwinkel in onze afdeling te Edegem op de Mechelsesteenweg (nr. 186). Als je de papieren draagt aan de kassa weigert ten voordele van het milieu, dan stopt schoenen TORFS onmiddellijk 0,15 euro in een nestkast ter plaatse ten voordele van de natuur. De winkel van Edegem steunt hiermede het reservatenfonds.

Bovendien krijg je als lid van Natuurpunt steeds 10 % onmiddellijke korting aan de kassa bij de aankoop van een paar nieuwe schoenen. De enige voorwaarde is je lidkaart laten zien en een paar oude schoenen meebrengen. Ook de opbrengst van de oude schoenen gaat naar een goed doel, een aantal ontwikkelingsprojecten in Afrika.

Vierdinvul
11 juni 2023

Kalender * inschrijven noodzakelijk

- * 1 oktober: erfgoedwandeling Fort 7
- * 14 oktober: erfgoedwandeling Fort 7
- 15 oktober: Uilenbos
- 22 oktober: herfstwandeling Fort 7
- * 29 oktober: erfgoedwandeling Fort 7
- 5 november: paddenstoelenwandeling
- * 11 november: erfgoedwandeling Fort 7
- * 11 november: Halsbandparkieten telling
- 12 november: herfstwandeling Fort 7
- * 19 november: Oostkantons
- 25 november: behaagactie
- * 26 november: erfgoedwandeling Fort 7
- 8 december: lezing steenmarter
- * 9 december: erfgoedwandeling Fort 7
- 17 december: KBIN Brussel
- * 21 december: winterzonnewende
- * 24 december: erfgoedwandeling Fort 7
- 2 januari: Nieuwjaarswandeling fort 7
- * 6 januari: erfgoedwandeling Fort 7

Teksten voor het volgend nummer graag tegen 24 november